

[Bomholt.]

telse under de stores ledelse, men denne ledelses autoritet forfaldt, idet Rusland benyttede sin stilling til det ene veto efter det andet overfor de problemer, der nødvendigvis skulle løses, hvis der skulle være tale om fred. Vi fik ikke freden, men den kolde krig, Berlinkrise med mere.

Østblokken var allerede dannet og dens politiske aktivitet proklameret af Kominform, da en gruppe stater ved den engelske kanal, England, Frankrig, Holland, Belgien og Luxembourg, den 17. marts 1948 undertegnede Bruxellespagten. Formålet med denne pagt kan udtrykkes i tre ord: fred til genopbygning. De her nævnte magters initiativ bevirkede, at tanken opstod, først i Canada, senere i USA, om et yderligere samarbejde mellem de magter, der er grupperet om det nordlige Atlanterhav, og spørgsmålet er nu for Danmarks vedkommende, hvilket standpunkt vi her vil tage.

Jeg kan her straks sige, at vi ikke har noget ønske om at forstyrre det traditionelle fredelige forhold mellem Rusland og Danmark. Vi erkender Ruslands betydning for vor befrielse i 1945, og vi har ikke tagt skjul på vor taknemlighed overfor de russiske troppers fjernelse fra Bornholm. Vi har ikke indenfor mit parti den fatalistiske tro, at krig er uundgåelig, og vi agter at benytte enhver lejlighed, der måtte fremkomme, til et redeligt og nøgternt forsøg på at styrke de bestræbelser, der peger i retning af fred. Den foreliggende situation bedømmer vi i stor alvor, men uden fanatisme. Der er i næsten al demokratisk politik et kompromis mellem idé og virkelighed. Vi fra socialdemokratisk side går helt og fuldt ind for freden og det fredelige samarbejdes idé. I sine sin historie har socialdemokratiet været en forkæmper for fred mellem folkene og vil fortsat være det; men vi har samtidig en uafviselig pligt til at erkende virkeligheden, som den foreligger.

Det danske socialdemokrati var i de første årtier af sin eksistens tilhænger af almindelig folkevæbning, men arbejdede i 1920'erne for isoleret afrustning udfra det opfattelse, at een verdenskrig måtte være nok til at vise menneskene, hvilket vanvid krig er. Efter Hitlers magtovertagelse var en afrustningspolitik uden kontakt med virkeligheden, og på et hovedbestyrelsesmøde i 1934 erkendte partiet, at „der ikke er tilstrækkelig basis for isoleret afrustning for tiden“.

Den 9. april 1940 brød et helt århundredes neutralitetspolitik sammen, og vi havde, de fleste af os, under besættelsen en drøm om, at det efter krigen skulle lykkes at samle

hele folket om en fællesløsning, der så at sige kunne bære mottoet: aldrig mere en 9. april.

Vi har ikke fået den verden, vi ønskede, og den beslutning, vi nu skal træffe, træffer vi uden begejstring, i erkendelse af den virkelighed, der omgiver os, idet vi fastholder vor vilje til fred og genopbygning.

Mange medborgere i dette land føler en oprigtig sorg over, at det ikke er tilladt et lille 4 millioners folk på et ret spredt geografisk område at leve sit liv udenfor verdensoppgørene, da det jo dog er vitterligt, at dette land ikke har skygge af aggressive formål. Der er hertil kun at sige, at virkeligheden ikke tager hensyn til de ærligste følelser, hvis ikke de forenes med solidarisk handling. Hvis vi skal nå bare et lille stykke videre, kommer vi ikke udenom solidariteten med andre nationer, og denne tanke om solidaritet ligger vel forøvrigt ikke de danske arbejdere fjernt.

De synspunkter, der efter en nærmere prøvelse melder sig, er disse:

Atlanterhavspagten er en regional aftale i næjeste overensstemmelse med De Forenede Nationers pagt, §§ 51—52. Da pagten blev oprettet, forudså man, at der kunne blive brug for regionale aftaler, og herom har Tryggve Lie, generalsekretæren, udtalt: „Regionale ordninger kan være et nyttigt element i udbygningen af et FN-system.“ Og dette sidste er tilfældet for Atlantpagtens vedkommende. Der henvises flere steder i traktaten til FN, og de foranstaltninger, der træffes, skal indberettes til FNs sikkerhedsråd. Som USAs udenrigsminister har præciseret, har pagten udelukkende defensive formål og ligger indenfor rammerne af FN.

Som det vil erindres, udtales det i formålsparagraffen i FN, at De Forenede Nationer er besluttede på „at skabe vilkår, hvorunder retfærdighed og respekt for de forpligtelser, der opstår ved traktater og andre kilder til mellemfolkelig ret, kan opretholdes“, og „at forene kræfterne til opretholdelse af mellemfolkelig fred og sikkerhed“. Selve målet er at skabe større sociale fremskridt og større frihed. Hertil svarer indledningen til Atlanterhavspagten: „Deltagerne i denne traktat er fast besluttede på at sikre deres folks frihed, fælles traditioner og kultur hvilende på demokratiets og den personlige friheds grundsætninger og på lov og ret.“

Atlanterhavspagten er ikke en alliance-traktat efter gammelt mønster, men en overenskomst, der indgås i fuld åbenhed mellem frie, parlamentariske stater. Her er ingen hemmelige klausuler, ingen under-